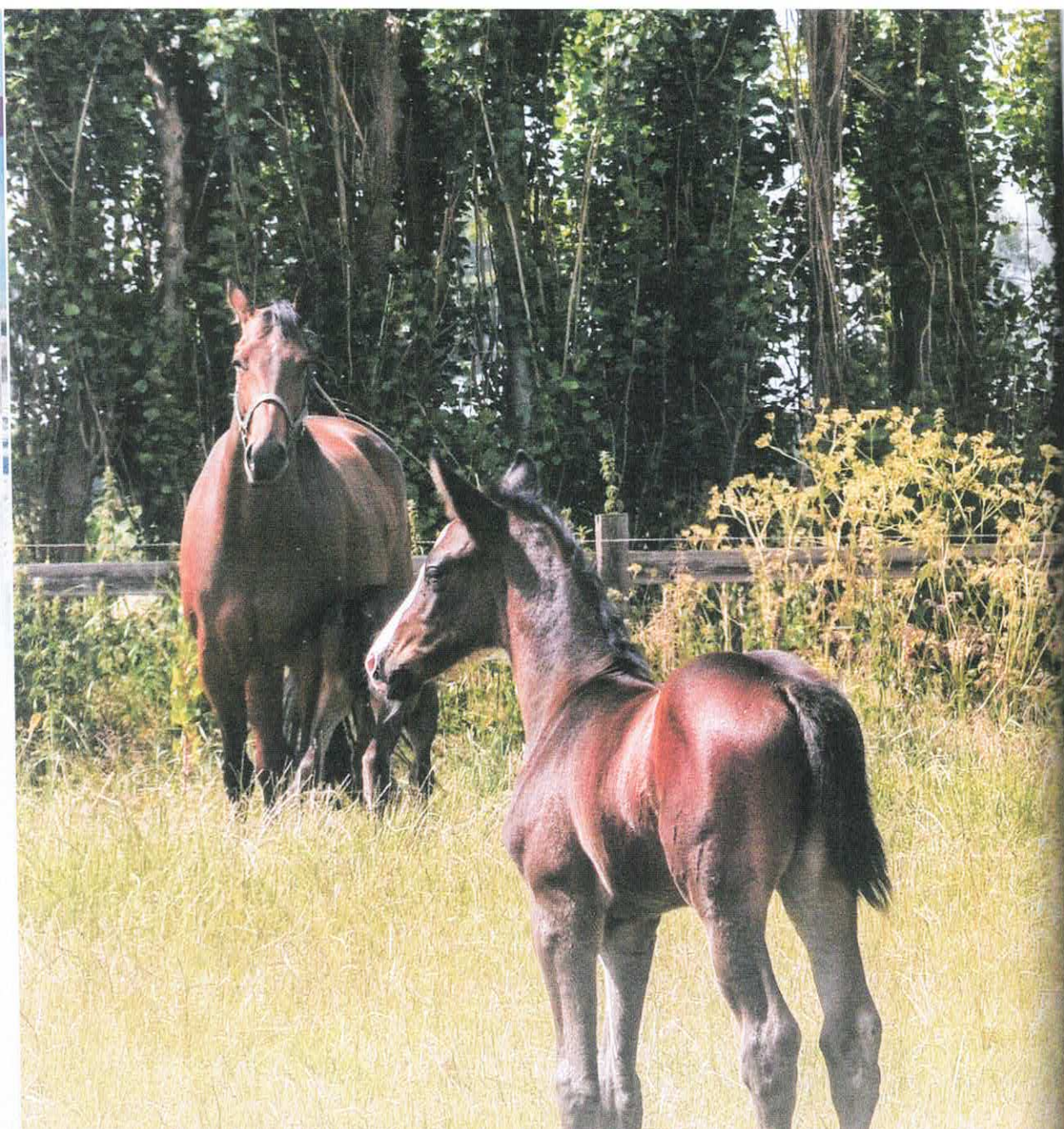

Hoofdstuk 2
Eén grote familie

In het verhaal van Leo las je dat de andere paarden meteen bij hem kwamen kijken toen hij geboren was. Paarden die in het wild leven, zijn eigenlijk één grote familie. Ze komen het nieuwe veulen dus meteen even begroeten. Hoe werkt dat eigenlijk in zo'n groep?

Paarden die in in het wild leven, zijn nooit alleen. Ze leven samen in een groep. Zo'n groep noemen we een kudde. Een kudde in het wild bestaat uit een aantal merries, hun veulens en één of soms meerdere hengsten. De veulens blijven bij hun moeder drinken tot ze ongeveer een jaar oud zijn. Dan komt er vaak een nieuw veulen waarvoor de moeder haar melk nodig heeft. De merrieveulens blijven vaak wel in de kudde als ze groter worden, maar de hengstveulens niet. Als zij groot genoeg zijn, gaan ze samenleven met de andere hengsten. Ze vormen een eigen mannengroep en gaan de hele dag spelen en stoeien om sterk en fit te worden. Alleen de sterkste hengst heeft op een dag zijn eigen kudde met merries.

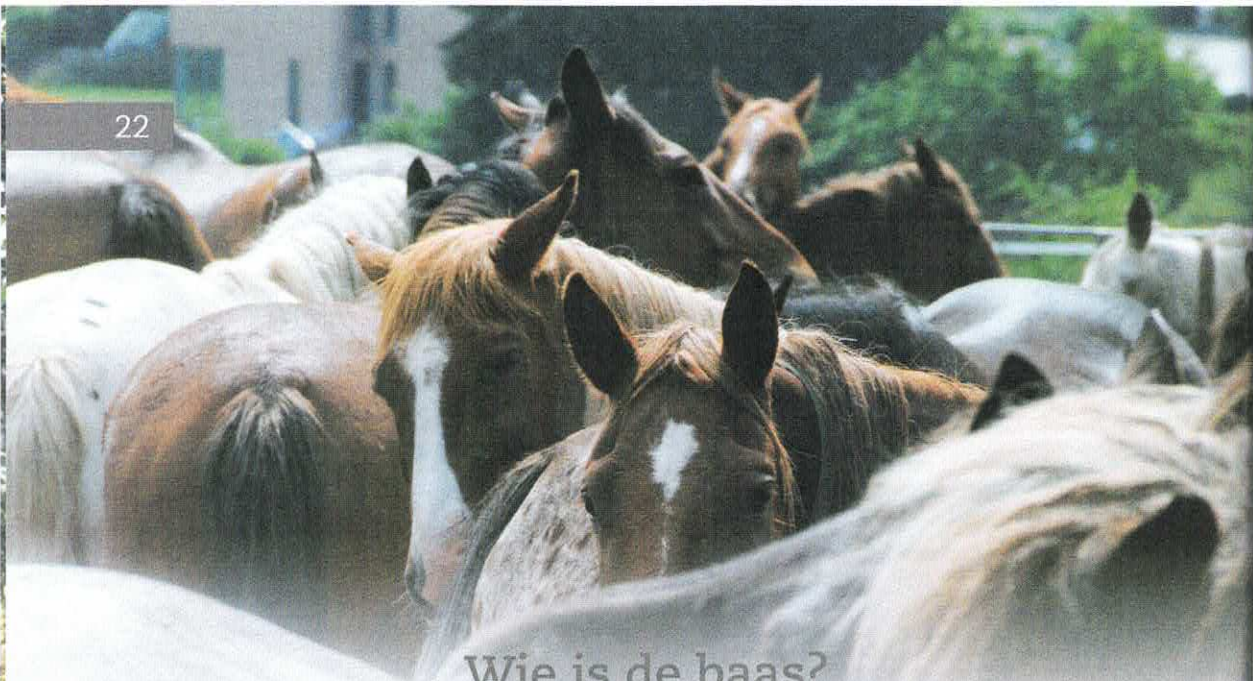
Hengsten stoeien en spelen veel met elkaar. Zo blijven ze sterk en fit!

Echt wilde kuddes zijn er niet zoveel. De meeste paarden in Nederland leven bij mensen. Je kunt paarden heel veel leren, dus ook dat ze in een stal moeten staan in plaats van in de vrije natuur lopen. Toch blijven ze het heel leuk vinden om met andere paarden buiten te spelen.

Het is daarom fijn als paarden die bij mensen leven toch zoveel mogelijk met vriendjes samen kunnen zijn, het liefst lekker buiten in de wei of paddock. Ook op stal is het paard het gelukkigst als hij niet alleen is, genoeg kan eten en contact kan hebben met zijn burens.

Op sommige plaatsen in Nederland leven paarden nog in het wild, zoals deze Konik-paarden.

Wie is de baas?

Paarden leven in een kudde met merries, veulens en een of twee hengsten. Wie is volgens jou de baas: de hengst of de merrie?

In een kudde is het duidelijk wie wat moet doen. Dit noemen we de 'rangorde' of met een moeilijk woord de 'hiërarchie' van de kudde. Je zou misschien denken dat de hengst de baas is van de kudde, maar dat is niet zo. Er is één merrie die de leiding heeft. We noemen haar de 'alfamerrie'. Zij is het belangrijkste paard uit de kudde. Ze bepaalt bijvoorbeeld waar de kudde heen gaat en hoe lang ze op een bepaalde plaats blijven. In een kudde wilde paarden zal de alfamerrie meestal vooraan lopen om te laten zien waar ze naartoe gaan.

Een kudde jonge paarden. Wie zou hier de leiding hebben?

De hengst is dus niet de baas, maar hij heeft wel een heel belangrijke taak. Hij moet namelijk zijn kudde beschermen tegen gevaar, zoals roofdieren. Om dit goed te kunnen doen, loopt de hengst achteraan de kudde. Zo kan hij de groep bij elkaar houden en zorgen dat er niemand achterblijft. Soms zijn er twee of meer hengsten in de kudde, maar er kan er maar eentje de leidende hengst zijn. Als de andere hengsten dat geen probleem vinden, mogen ze blijven. Maar gaan ze de strijd aan met de leidende hengst en verliezen ze die, dan moeten ze vertrekken uit de kudde. De hengsten vormen dan met elkaar de mannengroep, waar ook de hengstveulens bij komen als ze groot genoeg zijn.

Paarden die in het wild leven letten altijd goed op roofdieren of ander gevaar. Het is voor hen dus belangrijk om geen geluid te maken zodat ze niet opvallen. De manier waarop ze met elkaar praten is dan ook zonder geluid. We noemen dit 'non-verbaal'. Paarden praten met elkaar door hun lichaam te gebruiken. Met hun oren, staart en houding kunnen ze elkaar precies duidelijk maken wat ze bedoelen. Voor ons is dit moeilijk om te begrijpen, omdat wij gewend zijn om met woorden te praten.

Paarden praten met elkaar zonder geluid. Ze kijken naar elkaars houding, beweging en oren en snappen zo wat de ander bedoelt.

De paarden in een kudde hebben dus een merrie die bepaalt wat er gebeurt, en een hengst die de kudde beschermt. De paarden hebben met elkaar afgesproken wie hoger staat in de rangorde. Maar hoe weten ze nou wie de baas is over wie? De plek die ieder paard heeft in de kudde wordt bepaald door beweging.

Als voorbeeld nemen we even Leo en Tom uit het begin van het boek. Zij maken kennis met elkaar en weten dus nog niet wie de baas is over wie. Leo staat stil en Tom komt op hem af lopen. Leo doet gauw twee stappen aan de kant. Doordat Tom Leo nu heeft laten bewegen, is afgesproken dat Tom hoger staat in de rangorde dan Leo. Maar dit hoeft niet altijd zo te blijven.

Paarden zullen dit af en toe bij elkaar controleren: 'Beweeg ik jou, of beweeg jij mij?'

Wie beweegt, bepaalt!

Bij paarden die bij mensen leven is dit eigenlijk hetzelfde. Zij leven niet altijd in een kudde, maar de manier waarop ze bekijken wie de baas is, werkt hetzelfde. Ze zullen dus uitzoeken wie er een stapje opzij doet voor een ander. Wanneer paarden elkaar niet goed kennen, moeten ze nog bepalen wie de baas is. Als er dan niet voldoende plek is om weg te rennen, zoals in een kleine paddock, kunnen de paarden gaan vechten. Eigenlijk vechten paarden bijna nooit met elkaar, behalve als ze te weinig plek hebben om voor elkaar aan de kant te gaan.

Als paarden met mensen omgaan, is het ook belangrijk om te weten wie er naar wie moet luisteren. Ook hierbij werkt dezelfde regel: 'wie beweegt, bepaalt'. Dus stel je eens voor: je komt de stal van de pony binnen en hij doet een stap naar achteren. Dan ben jij degene die de pony heeft laten bewegen, dus jij geeft leiding aan hem. Maar als jij de stal binnenkomt en de pony zet twee stappen naar jou toe? Dan doe jij vaak automatisch een stap naar achteren en dus beweegt de pony jou. Hiermee geeft hij dus eigenlijk aan dat hij leiding geeft aan jou in plaats van andersom.

Wie beweegt, bepaalt! Kun jij de pony netjes laten meelopen, en ook weer laten stoppen? Dan ben jij degene die leiding geeft aan hem.

Best friends!

Tom is Leo's beste vriend. Ze zijn allebei nog jong en kunnen lekker samen spelen en stoeien. Hoe werkt dat eigenlijk met vriendschap bij paarden?

Contact met soortgenoten is heel belangrijk voor een paard. Hij is een kuddedier en is niet gewend aan lang alleen zijn. Paarden die in het wild leven kunnen zelf hun vrienden kiezen. Ze leven met een aantal verschillende paarden samen in de kudde en beslissen zelf met wie

ze veel omgaan. Vriendschap bij paarden kun je herkennen doordat deze paarden vaak dicht bij elkaar staan. Ook kriebelen ze elkaar vaker met hun tanden in de manen of op de schoft bij het andere paard. De hengstveulens zul je veel met elkaar zien spelen en stoeien, net als Tom en Leo. Zij hebben dit nodig om sterk en fit te worden. Ooit willen zij net zo sterk worden als de leidende hengst uit hun kudde. Merries spelen veel minder, voor hen is dit niet zo belangrijk.

Paarden die elkaar aardig vinden, kriebelen elkaar vaak op de schoft.

Vooral hengsten en ruinen spelen veel met elkaar. Ze happen dan in elkaars knieën of manen. Voor hen is dat het leukste spelletje dat er is!

Voor paarden die door mensen gehouden worden, is het soms lastiger om vrienden te maken. Ze staan vaak alleen in een box en kunnen niet altijd hun buurman of buurvrouw zien. Meestal beslist de eigenaar welke paarden bij elkaar worden buiten gezet. Dat is eigenlijk hetzelfde als dat we tegen jou zeggen: 'Zo, dit is jouw nieuwe vriendje. Jullie gaan de hele dag samen spelen.' - en dan zonder aan jou te vragen of je deze persoon wel aardig vindt.

Bij sommige paarden zie je een sterke vriendschap met één ander paard ontstaan. Bijvoorbeeld omdat ze op hetzelfde moment op stal gekomen zijn, of omdat ze altijd samen buiten staan. Deze vriendschap kan zo sterk zijn, dat het ene paard niets wil zonder dat het andere paard daarbij is. Dat kan lastig zijn wanneer je met een van de twee wilt gaan rijden. In dat geval is het slim om te kijken of je deze paarden in een groter groepje paarden buiten kunt zetten. Zo geef je ze de kans om ook vrienden te worden met anderen.

Omdat een paard gewend is om in een kudde te leven, is het niet verstandig om hem alleen te houden. Ook niet als jij hem iedere dag komt verzorgen en knuffelen. Doordat jij een mens bent, kun je voor je paard nooit hetzelfde zijn als een paardenvriendje. Een paard heeft behoefte aan paardenvrienden. Dit hoeft echt geen groot paard te zijn, ook een Shetlander is een prima maatje voor een ander paard!